

Nro. 17.

**A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Költ Bétsben, Pénteken Februáriusnak 26-ik napján
1802-ik esztendőben.*

B é t s.

Méltóságos *Semsei Semsey András* Cs. Kir. Udvari Tanácsos Ur ö Nagyságát, a' Felsőes Cs. Kir. Udvari Kamarának Referens Tanácsosát, a' Sz. István Apostoli Király Rendjének Kis Keresztesét, T. N. Ugotsa Vármegyének Fő Ispányát, tündöklő érdemeire nézve a' Felső. Királyi Törvényes Táblának Présessévé avagy Personálissává, az az a' Király ö Felsője képét a' Törvényes dolgokban viselő Előülőjévé tenni méltoztatott Felsőes Urunk.

A' múlt *Keddi Redout* bálban, egy szép ifjú leány, midőn leg sebessébben tántzolt vől-

R

na, a' vér orrán száján hirtelen meg indulván, helyben meg hólt.

Itt egy Ausztriai gavallér 12 aranyokat tett vólt le tavaly annak az Orvosnak meg jutalmaztatásául, a' ki meg bizonyíthatja, hogy ő az 1801-dik esztendőnek végéig, egy vízbe fúladott, vagy akar mely egyéb történet miatt leg hosszabb idő alatt meghóltnak tartatott embert, fel elevenített. Minthogy azonközben magát még eddig senki is nem jelentette, ujontan ki hirdette a' Bétsi Politziai Kormányfizek, a' hova a' 12 aranyok le vannak tétetve, hogy azon jutalomért az 1802-dik esztendőben is jelentheti magát, a' ki reméli, hogy meg érdemi. Sőt ugyan azon adománt, erre az esztendőre is ismét meg újította az a' nemes gondólkodásu gavallér.

Nagy Britannia

Londonból Febr. 2-dikán. — Itt vannak még néhány nevezetes környúlállási a' Gubernátor Wall mególettetésének: Még 1782-ben verette katonai meg ítéltetés nélkül halálra Afrikában a' tudva lévő altisztet: és az ő tselekedetének híre 1784-ben terjedett el Londonban, a' melly neki értésére esvén, hogy az igazság tévő kezeket el kerülhesse, hazáján kívül tartozkodott a' száraz Európa földjén. Tavaly őszfel ment visszaz Angliába, úgy vélkedvén, hogy már senki nem élne, olyan a' ki mint bizonyság fel állhatna ellene. Hanem mint a' következés meg mutatta, erőssen meg salattatott. A' Király (minthogy az ennek előle kevéssel meg ólettetett hájós legényekte nézve, nagy emberen is példat kellett tenni) teiyességgel, sem a' fok könyörökke, sem néhány nagy Familiakkal való atyafiságára nézve, meg nem kegyelmezhetett neki; an-

tyival is inkább, hogy még sententziáztatása után megölettetésének napja két vetsben el halasztódván, már e' féle zúgolódások vétetődtek vólt észre a' nép között: a' Izegény bűnös szenved, a' gazdag kegyelmet nyer. Nem is vífélte a' nép még eddig egy eksékützió alkalmatosságával is olyan mergesen, mint most. Januar. 28-dikán jó réggel 6 órákor özfze sereglett a' tömletz eleibe, és zúgással várta, hogy nem foge' mostauról is el haladni az eksékützió. Ki hozattatván végezetre 8 óra felé Wall egy régi kaputban, háromzori m... es hurra! kiáltással fogadtatott a' néptől, a' melly ötet erőssen meg illette. Tsak azt kérte utóljára, hogy meg ölettetődésekor a' hohér ne vonnya a' lábait le felé: hanem 11 minutáigkinlódván, végezetre tsakugyan vonattatni kellett azoknak. Az előtt való nap ájulva vett bútsut tölle a' tömletzben a' felesége. Egy fiu és 4 leany gyermeket hagyott hátra a' Izerentsétlen. A' feleségit tsak arra kérte esdekelve utóljára, hogy igyekezzen iránta való jó emlékezetet gerjeszteni gyermekeiben.

Fox Párisba kézfül, hogy az Angliai Historiához, a' mellyen egy idő óta dólgozik, ott is segedelem kút főket keresgéljen özfze. A' jövő őlzig szándékozik ott maradni: a' Párisiak, mint hallatik, jól akarják fogadni.

Frantzia Respublika.

A' Párisi Monitéurben ezek olvastátnak: —
 „Az Anglus közönleges levelekben noszfzas tudósítások fordúltak elő a' felől, hogy Egyiptomban egy zászló vétetődött vóloa el a' Martziusi ütközetben a' Bonaparte úgy nevezett meg: győzhetetlen seregétől. A' Frantzia Respublikának soha nem vólt ilyen nevü serege. Igaz az, hogy a' 21-dik fél Brigádaak 3-dik Batálionnyából

200 emberek, hanem a' kiknek felelésznek az oda való földnép közül való volt, az ellenséges fe-
regnek egy szánya ellen mint vadászok úgy
küldetettvén el, és zászlójokat 30 ember őrizete
alatt hátra hagyván, ezek amazoktól el válasz-
tódta, körülveztettek, és egy ideig el hullot-
tak, 's ilyen módon az ellenség kezébe esett a'
zászlójok. Az Első Konzul, mustráját tartván
Lyonban ezen fél Brigadának, és látván, hogy a'
3-dik Batalionnak nincsen zászlója, előbb meg-
győztetett bizonyosságok által a' felől, hogy az
említett 30 emberek közül már egy sem élt a'
zászlónak az ellenség kezébe való esésekor, 's az
után tette a' fél Brigadát bizonyossá az iránt,
hogy ez a' történet, annak ditsőségéből semmit
el nem vesz. Az a' hadi szolgálat, a' mellyre
a' könnyű gyalogság van határoztatva, olyan
természetű, hogy néki, ha ütközetre megyen, a'
tartaléknál kell hagyni zászlóját. Hogy ez a' Ba-
talion így nem tselekedett, azért vesztette el a'
zászlóját.

A' Moniteur írja, hogy a' Gen. *Moyzes* meg-
ölettetésétől fogva, a' ki fő oka volt a' St. Do-
mingói Feketék fel zendülésének, egészfen hely-
re állott légyen a' tsendesség. Nemhogy *Toussaint*
Louverture nem volt hát ez szerént a' rébellió feje,
hanem inkább az ő okos és bátor maga viseletének
lehet, *Christof* és *Dessalines* nevű Generálisokkal
egygyütt, a' tsendességnek helyre állását tulajdo-
nitani. *Moyzes*, unokaötte *Toussaint Louvertur-*
nek: de a' ki az atyafiságra semmit nem hajtván,
ötet el fogatta, és itilőszék eleibe állittatta 's bü-
néről meg győztetvén, meg is öletette. Nov.
4-dikén Káp városába menven *Toussaint*, a' ré-
belliseknek 40 fejeit maga előtt vitette bé oda,
és a' 13 vétkesebbeket közülök a' piatzon hely-
ben mingyár agyon lövöldöztette. A' Feketék-
nek fel lázzaftódásokra azt hitették véit el vél-

lek, hogy a' Fejéreknek egélszfen el vólnának adattatva, és a' lanyarú rabszolgaság fogna lenni örökös sórfok, 's hogy tsak egyedül Gen. *Moyser* lett vólna az az ember, a' ki nékiek pártjokat fogni, és a' Fejérekkel való Kötéft, a' melly a' Feketék el nyomására tzélozott, aláírni nem akarja vólna.

Az Első Konzúl az új Olasz Respublika külföldi Departamentomaiból is vett bé a' Parisi *Pritaneum* nevü nevelő házba 23 gyermekeket.

Páristól nem messze Bourg- Herouldé nevezetü helységben ismét szerentsétlenség történt egy olyan veszedelmes machina által, a' millyen által Bonapártét ki akarták vólt óltani a' világból. A' nevezett helységben *Pillon* nevü lakoshoz egy ládátka és azzal egy levél érkezik, kérettetven, hogy mind a' ládát mind a' levelet ugyan azon helység béli *Balicorne* nevü órásmesternek adja által. *Pillon* által küldi ehhez a' levelet, és ez azonnal indul *Pillonhoz*, hogy a' ládát is által hozza tölle. Hanem előbb látni akarván, hogy mi van benne, keresi a' nyitját — ki akar húzni egy nagy szeget — a' láda azonközben irtóztató tsattanással szertefzéljel szakad, a' ház falait széljel hánya, 's a' szerentsétlen órásmestert egy szempillantásban el temeti. A' *Pillon* felesége is kemény sebet kapott, a' léányának mind két szemét ki estek, 's még egy más aszfzony személy is nehéz sebet kapott. — Már ki világosodott, hogy *Fleury* nevü órásmester és *Guyon* nevü lakatos készítették ezen pokolbéli eszközt, a' szerentsétlen *Balicornehoz* viseltető irigységből. Minden órán el fogják az érdemelt büntetést venni. Valami 5 font puskapor, és 7 vagy 8 rövid tűzcsök seléttel töltve vóltak a' ládába alkalmaztatva.

A' Parisi Lyceum közönséges gyűlést tartván

a' napokban, igen nevezetessé tette azt, *Pipelet Konstantzia* nevü aszszonyságnak Deklamatziója, melyet ő ezen számos és fényes gyűlésben elmondott. Beszédjének tárgya a' férjfi Nem gunyolásában állott, és ő gyanítható képpen azon igen éles gunyolást akarta vissza tromfolni, a' mellyel az előtt *Boisau* ki költ volt az aszszonyi Nem ellen. A' nevezett aszszonyságnak igen kellemetes hangja van: és oly módóson, oly természetesen déklámált, és a' deklamátziója, a' melly versekből állott, olyan valóságos színekkel festette le, a' dólgot, hogy a' férjfiak sem vonhaták meg tőle, gyengeségeiknek le festetődése mellett is, a' közönséges tapsolást.

* * *

Folytatás az Olasz Respublika Konstitutiójának.

X. Titulus A' Ministerekről.

66) Tzik. A' Ministereket az Elölülő választja, s teheti le is. — 67) Tz. Az Országlöszék nevezhet egy Nagy Nemzeti Istő Bírót, a' melly hivatal, rend szerént az igazságnak ki szolgálta-tására vigyázó (Justic) Ministert illeti. Ez, az Elölülő által neveztetik ki: de el nem vehetheti hivatalát külfömben hanemha, vag maga le mondolla, vagy pedig mint vétkes meg ítéttetik. — 68) Tzik. A' Nagy Bíró különös kötelességei — 1)ször, hogy azon rendtartásokat el intézze, a' mellyek szerént az Istőlőszékek (Tribunálok) előtt kell folyni a' dolgoknak — 2)szor, hogy a' korhel, vagy olyan Bírakat, a' kik hivataljoknak méltóságához nem illő dolgokat követnek el, hivataljoktól fél eszteudeig meg foszsa — 3)szor, hogy a' Félbe szakasztó Istőlőszékben (a' Cassations Tribunálban), midőn az Országlöszék által arra meg hivattatik, előljön, a' hol, az ő voksa

a' leg fontosabb, — 69) Tz. Midőn az Országglószék illendőnek lenni találndja, hogy egy Justice-Státus-Titoknakot tegyen, 's annak foglalatosságait erre bizza: ekkor a' Nagy Bíró csak titulussát tartja meg; foglalatosságainak folytatásától pedig meg szünik. Ez alatt a' Justice-Státus-Titoknak folytatja a' Justice-Ministeri foglalatosságokat, a' nélkül, hogy a' Nagy Bíró prerogatíváival bírna. — 70) Tz. A' külső dolgokra ügyelő Ministernek, szükségés képpen a' Status Tanács tagjai közzül kell az Elölülő által választódni, a' kit tettzése szerént nevezhet, és le tehet. — 71) Tz. A' közönséges kintsre való gondviselés, különösen egy Ministerre bízattatik; ő tart számot réa hogy mi jö bé; ő rendeli elide amoda, és fizetteti a' törvény által ki szabott költségeket: azonközben tellyességgel sohova semmit fizettetni meg nem enged, ha csak az — 1)ször, valamely törvény által, még pedig meg nevezett tzélra és mennyiségig — 2)ször, az Országglószéknek valamely rendelése által — 3)ször, valamelyik Ministeinek aláírásával meg erőssített parantsolat által, meg nem határoztatik. — 72) Tz. Minden következő elztendőnek második fele alatt közönséges számot adni tartozik, tulajdon felelete alatt, a' közönséges kintsről, a' Számvévő hivatal Biztosainak. — 73) Tz. Mindenik Minister tartozik minden elztendőben, nevének aláírása mellett, minden általa tétetett költségekről számot adni. — 74) Tz. Az Országglószéknek semmi rendelése nem bír kötelező erővel, ha valamelyik Ministertől aláíródva nintsen.

XV. Titulus. Az Országglószék Tanácsosairól, (a' kik a' Törvény-projektomokat előre meg hantnyákvetik Consilium. Legislativum).

75) Tz. Egy ilyen Tanácsnak leg alább 10 polgárokból kell állani, kiknek leg alább 30 elztendő

idejüeknek kell lenniük; az Elölülő által nevezetnek, 's három esztendőök múlva általa tétetődhetnek le. — 76) Ezen Országglószék Tanácsosai bírnak azzal a' jussal, hogy azon törvényprojektomoknak, a' mellyek az Elölülő által feladódnak, voksolás által a' Törvényhozó Gyűlésbe leendő bortsáttatódhatásokat helybe hagyják: nem hagyhatják pedig másképpen helybe, hanem csak a' voksoknak többége által. — 77) Tz. Egyéb dolgokban is adhatnak tanácsot az Elölülőnek, mikor ez őket meg kérdezeni jónak találja. — 78) Tz. Különösen ezekre van az a' foglalatosság bízva, hogy a' törvény projektomokat rendbe szedjék, hogy azon indító okokat, a' mellyek őket azon projektomnak helybehagyására indították, meg magyarázzák, és a' Törvényhozó Gyűlés Orátorai-val a' dolog felett együtt való befzélgetésbe bortsátkozzanak, és azt, mint a' 87-dik és 88-dik tzikkelyek kívánnyák, előre meg fontólják. — 79) Tz. A' Ministerek jelenlehetnek az Országglószék Tanácsosainak ülésében, mikor az Elölülő által meg hívattatnak. — 80) Tz. Az Országglószék Tanácsosainak esztendőnként való fizetések, 20 ezer Majlandi Livra.

XII-dik Titulus. A' Törvényhozó Gyűlésről:

81) Tzik. Ez 75, leg alább 30 esztendősidejű tagokból áll. A' törvény meg fogja határozni azt a' számot, hogy mindenik Departamentom a' maga népességéhez képeft hány tagot tartozzon választani és küldeni a' Törvényhozó Gyűlésbe: hanem a' tagoknak olyan polgároknak kell leg alább is fele részint lenni, a' kik nintsenek a' Kollegiumok tagjaik között. — 82) Tz. A' tagoknak egy harmad része minden két esztendő végével ki lépik a' Gyűlésből. Az először és másodiksóor ki lépendő harmad rész, sorshuzás által határozatik meg; az annakutánna ki lépén-

dőket a' régibbség határozza meg. — 83) Tzik. A' Törvényhozó Gyűlést az Országglófszék hívata öfzfe, és szakasztja félbe üléseit bizonyos időig: tsakugyan nem tarthatnak annak ülései ez-tendőtt által két hónapoknál kevesebbet. — 84) Tz. A' Törvényhozó Tanáts nem végezhet, ha tsak tagjainak fele rélje jelen nints; ide nem számlálvan a' Orátorokat. — 85) Tz. A' Kollégiumok és Státus Tanáts tagjaiknak, 's az Országglófszék Tanátsosainak és Ministereknek jussok va-gyon a' Törvényhozó Tanáts üléseiben meg je-lenni, a' különösön számokra készült karokban. — 86) Tz. A' Törvényhozó Gyűlés egy leg fel-jebb öt Orátorokból álló Kommissiót (vagy Ka-marát) nevez ki a' maga tagjai között: minden törvény projektomot a' mellyet az Országglófszék a' Törvényhozó Gyűlés eleibe bortsát, ezen Kommissióval közöl elébb. — 87) Tz. Ez azt meg vizsgálja, az Országglófszék Tanátsoslaival az iránt titkos beszélgetésbe bortsátkozik, 's végezetre azt, vagy helybe hagyó, vagy visszavetó javaslással a' Törvényhozó Gyűlés eleibe terjeszti. — 88) Tz. Ezen Gyűlésben, ennek két orátorai 's az Országglófszéknek is két Tanátsosai, tartanak a' tárgy fe-llett vitató beszéldeket, mellyekben azt meg hán-nyákvetik. — 89) Tz. Maga a' Törvényhozó Gyűlés, vitatás nélkül, titkos voksolás által, 's a' voksok többsége szerént döjti el a' dólgot. Az Orátoroknak semmi vétumok nints. — 90) Tz. A' Törvényhozó Gyűlés határozása után három napok alatt ki hirdettetni tartozik az Országglófszék, a' projektomból lett törvént. — 91) Tz. Ezen idő alatt fel adódhatik az új törvényről, hogy a' Konstitúzióval ellenkezik. — 92) Tz. Ez a' fel-adás fel függeszti a' törvénynek ki hirdette-tődését és erejét. — 93) Tz. A' Törvényhozó Gyűlés tagjainak fizetése 6 ezer, az Orátorké 9 ezer Majládi Livra.

(A' többit más alkalmatossággal)

Magyar Ország.

Posonban Blumenthal nevű külfő városban egy igen felborzaltató szerentsétlenség történt. Egy gondolatlan anya a' szobában hagyta 7 hetű gyermekét, a' hol csak egy három esztendő gyermek feküdt még az ágyban. Egy fűdő is, a' mellyet magának nevelgettek, benn maradt ugyan azon szobában, a' melly, mint soha jól nem lakó állatt az aszszonyok el távázása után fitatván széljel, a' gyermekre talált, és annak néki fogván, úgy ölfűzte mutskólta, hogy irtózás nélkül még azok sem tekinthettek rá, a' kik sok emberi szerentsétlenségeket látván, az e' félének látásától nem iszonyodnak. Száját, órának nagyobb részét, és egyik ábrázatját egészen le martzongotta; melly iszonyu kínok között kellett ezen szerentsétlenségnek 5 napra ki múlni a' világból! — Már más alkalmatossággal is hirdetődtek ki a' féle szerentsétlenségek, a' mellyeket az anyák és gyermekek gondviselőiknek gondatlanságok miatt, a' fertés okozott. Tanúlni kell az e' féle példából.

* *

Jelentetik az Erdemes Közönségnek egy új Magyar Könyv, mellynek I. Darabja most vagyon a' sajtó alatt, Erdélyben, illy tizim alatt: **MAGYAR OVID, az ÁLTAL-VALTOZASOKRÓL. Szabad Fordításban.** — Minthogy ezen munka, a' maga eredeti valóságában minden Deák nyelvet értők előtt elég esmértes: nem léfzen talám szükségtelen a' fordítással is, még előre, ha csak valamennyire is meg esmérkedni; annyival is inkább, mivel annak idejében a' Nyomtatványok is oltsón fognak adattatni. Erre nézve szennel közöltetik belőlle az érdemes Közönség.

gel egy kitsiny Muſtra, a' *Nióbbé* Történeteiből.

N. B. Ez a' *Nióbbé* vólt egy magával nem bíró, döjős és igen fel fuvalkodott, negédes Királyné, a' fényes *Thóbbé* várossában; a' lantos *Amfion* Király' felesége. Büszke vólt egyebekkel is, de főképpen hét fiaival, ugyan anyi leányival; úgy annyira, hogy *Látóna* Isten Afzszonyt tsufolkodva meg veivén, 's az ő Isteni Tiszteletét Országában fel tiltván, az áldozatokat és Isteni Tiszteleteket nyilván önnön magának kívánta tétetetni. De a' *Látóna* fia, *Fébius*, és leánya *Didona*, meg vettetett annyokért bosszút állani kívánván, és *Nióbbénak* minden fiait leányit nyíllal meg ölvén; *Nióbbé* utóljára kövé változott bánatnyában és bosszankodásában.

Lib. VI. ws. 167. Ecce venit comitum cet.

VI. RÉSZ.

Nióbbé *Látónát* meg veti, 's kevély fenn hangon beszél.

Imhol *Nióbbé* is! aranyos bitorban,

A' tölle született Hertzegi táborban.

Jödögel, lépdegel mértékre, felfelen,

Es, szokása szerént, büszkén, negédesen.

Tükrös palátyának fényes rogyagványa,

Mozdulási szerént, ságárait hánya.

De, még jó 'ávúlról, tüzes indulattya

Ortzáin a' piros zászlót lobogtattya.

Meg érkezik; meg áll; szemét el idézi,

'S a' népet kevélyen körös körül nézi.

Gyémántal villogó fejét bosszankodva

Meg csóvalja, szája vállain lobogva,

Döjős kevélysége neki bátorittya

Száját, 's illy alattson perpatvarra nyittya;

'S hát ti, oh afzszonyok! így meg dühüdtetek?!

'S így tsufolkodik a' hitetés veletek?!

Hogy ennyi szentséggel babonáskodgyatok,

Annak, a' kit soha még nem is láttatok!

'S ti inkább egy hitván *Látónát*skát féltek,

Mint egy nagy Királynét, kit jelen szemlélték:

Azt, az Isteneknek forába irjátok?

És ezt segittségül máig sem hívjátok?

Ezt, a' kit *Tantalus* nevez gyermekének,

Kinek az Égiek ásztalt teritének. (15)

A' ki csak egyedül vólt ki szemeltetve,

'S a' Felfégesektől így meg tiszteltetve.

Ezt, a' kinek anyja egyike azoknak

Az égen mosolygó hét szép tsillagoknak. (16)

Ezt, a' kinek egyik természetes nagy atya,

A' nagy Eg' tengejlyét vállain nyugtattya; (17)

A' másik pediglen, a' kinek szózatya

Alatt menydörög az egek' bóltozattya (18)

Ki mikor menyköves jobbát fel emeli,

A' világ' derekát a' hideg ki leli.

A' ti Királynétok menyje is magának,

Ugyan ennek a' nagy Istenek' Urának. (19)

Kijé a' *Frigyia*' térd hajtás' adája?

Kinek nyillik meg a' *Kádmus*' palotája?

Kir nevez Élete-szerelmes-párijának.

Pengetője annak a' szent cziperának?

A' mellynek nótáján könyvezve jöttek

A' kövek, mellyekből vár fokok lettenek

A' mellyek népeftől tsókolják páltzámat,

És *Amfion*t, az én arany kotonámat,

(15) *Tantalus*ról, a' ki egykor a' halhatatlan

Istennel ebédelt, 's az ott hallott titkokat

ki fetsegte, 's ugyan azért meg büntette-

tett, lásd fennebb. Könyv IV. Rész VIII.

(16) Értsed a' Fias: tyúk tsillagzattya't, melly

a' *Szakadár Bujdosásában*, Pajdáknak nevezte-

tik. Ezek a' hét tsillagok vóltak, a' Posták

Szerént, az *Atlás* leányi. Ezeknek egyike *Táj-*

géta vólt a' döjös *Nióbé* anyja. (17) Ez *At-*

lás. lásd a' 16-dik jegyzéft. (18) E' *Jupiter*,

kinek fia *Tantal'*, kinek leánya *Nióbé*.

Fogyhatatlan kintsel pénzel gazdagsággal
 Meg vagyok rakodva: játtzom a' világgal.
 Melyik Isten Afzszony vólna személyemmel
 Alázatos, bírván ritka szépségemmel?
 Hát még, a' mi nagyobb! ama' százszor szépek,
 Ama' remek kéztől rajzoltatott képek,
 Ama' kedv nevelő eleven bálványkák.
 Hét fiak, 's meg annyi vénusi leánykák.
 Majd a' vőknek, majd a' menyeknek serege —
 — Kinek van a' földön ily tífllagos ege?

Nagy a' nagy *Nióbbé*; az ő hőldogsága
 Határ nélkül van, nints változandósága.
 Ő a' Szerentsének tsapásit neveti,
 Sem magát sem házát attól nem féltheti.
 Nem lehet ám annak ötet meg alázni,
 Nem lehet, nem szabad ellene hibázni.
 Sőt tedd fel: valaha hogy reá mehetne,
 Hogy méhem' népében még 'sákmányt vethetne
 Még is siralommal hozzá nem fordúlnék;
 Mert kettőre, tudom, soha nem szorúlnék,
 's a' t.

(A' többi következik.)

Tudósítás.

Meg győződött lévén arról, hogy kivált Ma-
 gyar országban és a' hozzá tsatoltatva lévő ré-
 szekben nem kevesentaláltassanak olyanok, a' kik
 a' Kereskedés és Tserelés Törvényéről (de Ju-
 re Commerciali et Cambiali) valamely déák nyel-
 ven írott munkát olvasni kívánnának; ezen Tör-
 vénynek már több nemzetek által bé vétetett fun-
 damentomait, némely ugyan ezen tárgyról be-
 széllő íróknak példáikat követvén, két Kö-
 tetekben, (mellyeknek egyike a' Kereskedés, má-
 sika a' Tserelés Törvényét foglalja magában)
 özfze szedvén, 's a' déák nyelvre által tévén,

villág eléibe bősátni, magamban fel tettem; már a' Tserélés Törvényéről való Kötetet, mint-hogy az idők környülállásai ennek előre lejendő ki bősáttatását javasolták, nyen tzm alatt: *Trattatus de Jure Cambiali juxta praxtabilita apud plerasque Gentes principia elaboratus, per Stephanum Rosenman Agentem Hungarico Autturm*, valósággal nyomtato sajtó alá is adtam, a' melly leg feljebb is a' jövő Május végéig kész lesz.

Hogy pedig egy részről a' nyomtatás minémülégét 's mennyiségét annál bizonyosabban meg határozhassam, másrészt pedig hogy az utánna nyomtatók ragadozásokat is meg előzhessem: kén-telen is az előfizetes útjat kell követnem. Az előfizető uraknak 3 Rh. Forintokért adom a' két kötetet, kérvén egyszersmind, hogy ezen előfizetést leg feljebb Május végéig, hozzám Bétsbe fránkon fel küldeni ne terheltessenek. Azonközben, hogy minden kétségeskedés el hárítottjék, szabadságában fog kinekkinek állani, hogy a' meg határozott summát, teltzése szerént, akár a' meg határozott idő pont előtt le tegye, vagy pedig akkor, mikor az első Kötetet, a' melly nem kütömben, hanem tsak mind két Kötetek árának a' 3 Rh. Forintoknak le fizetődesekkor adatatik által, kezéhez veszi, fizesse le: de a' melly esetben szükséges képpen meg kívantatik, hogy magát, az előfizetők közzé tartozni, aláírás, az az, vagy hozzám küldendő levél által, vagy pedig más akár melly egyéb módon, ki nyilatkoztaillák; minden esetben meg kívantatik pedig el múlhatatlanul, hogy nékem kiki meg írja, hogy nyomtatványait hol akarja kezéhez venni, hogy azoknak oda lejendő szállítatások iránt idejeben szükséges rendeléseket tehessenek. — Utóljara meg kell jegyezni, hogy én a' magam költségesmen, tsak Posonba, Györbe, Pestre, Ujvidékre, Eszékre, Debretzeabs, N. Váracra, Kassa, Péts.

re, Nagy Szombatba, Schelmetzre, Eperjeste, Temesvárra, Sopronba, Komáromba, Zágrábra, Károlyvárra, és Szebenbe, fogom a' nyomtatványokat le küldeni, és annak idejében hírül adni, hogy a' nevezett városokban kinél találhassák meg az előfizetők a' nyomtatványokat: a' hol egyszermind azok is, a' kik tsak neveiket irtak fel, ígéretük szerént mind a' két Kötetnek arrát le tehetik. Béts, Fébr. 19-dikén 1802.

Rosenman.

Előszöri Hiradás.

Minekutánna Keszthelyen Ns Zala Vármegyében helyheztetett Mező városban Georgicon nevezete alatt fel állított Gazdasági foglalkozást tárgyazó majorban a' Mathesist ditséretesen tanító *Kiss András* Professor Úrnak fő-Inzsenéri Tisztségre való fel emeltetése által azon hivatal üressen maradt: tehát azok, kiknek ennek el viselésére kedvek volna, 's a' Mathematica Tudományokban jártasok lévén, magokat ezen Tanító Hivatalra adni kívánnák, meg hívattannak oly formán, hogy magokat Mlgos Gróf Tolnai Feltetits György Ur Keszthelyi Gazdaságbéli Directiójánál akár személyesen, akár levélben legfeljebb 24-dik Aprilisig jelenteni, és arra való tehetségeket 's alkalmas voltokat szükséges bizonyfág levelekkel is meg mutatni ne sajnálják. — Ezen Professori hivatalt viselőnek esztendői fizetése 400 for. kész pénzben, 20 mérő búza, 20 mérő Rozs, 12 öl kemény fa, szabad lakással együtt.

A' Professor részéről pedig meg kívántatik, hogy a' Deák, Magyar és Német nyelveket tudja a' Mathematicabéli Tudományokat, ugymint:

1. Számvetést az ép számokban, a' közönsé-

ges, és tizedes darabb Számokat, Ratiot, Proportiot, Arany, Társaság, és Kamát, vagy Interestes Reguláját pénzt váltáft, a' nyereségnek vagy kárnak számlálását, Tserélésnek, a' pénzei való Kereskedésnek, Algebrának fundamentomait, Theoretica Geometriát, 's ennek három Részt úgy mint Ethymetriát, Planimetriát, és Stereometriát, a' Conica Sectiokat.

2. Plána Trigometriát, a' practica Geometriával; Mechanicát, és Hydrotechniát úgy érte, hogy azokat helyessen tanithassa 's e' mellett.

3. Várasí, és Paraszti építés mesterfégét Gazdaságbéli, és kettős számadás modját, 's a' számvetés mesterfégét is elő adja.

Egyfzersmind ezek mellet a' föld mérés és építésbeli rajzolás tudományával bírjon, azomban ha a' Cameralis számadás modjában a' tanító még elégé jártas nem volna, a' tapasztalandó héjyanyosságot a' Directio által néki ki adandó útmutatásfokból könyvekből és irásból önnön szorgalmatossága, és iparkodása által könnyen helyre fogja hozhatni.

Költ Kefzthelyben Fébr. 12° dikén 1809.

* *

A' mai újság mellett küldjük a' Mezei Gazdaság' második Csomójának F. árkussát Erd. Olvasóinknak.

P. D.

